

ZIRTAK

Jose Inazio Basterretxea

IDAZLEA

Gerra eta bake dantzak

Munduan beste asko legez, orain zortzi aldiz berrehun urte jaio zen, jaio, Artemio izenaz ezaguna izango zen umea. Antiokia urrunean ikusi zuen hark lehendabiziko argia. Gaztetan militar bizimodua hautatu zuen, eta gerora kristau-fedea zabaltzeari ekin zion: sutsu eta indartsu. Esker oneko, santutasuna aitortu zion Eliza amak: fedegabeek burua eta soina apartatu zizkiotenean, heriotza krudel baten ondoren.

Santuen izendegi kristauak beteta daude horrelako martiri eta dontsuekin. Denboran eta lurretan hurbilago pausaturik, hor da, hor, Loiolako Inazio: gerretan mankatu ostean, legio kristauak fundatu eta gidatu zituen.

LUZE ETA EBATS. Gerraren alpe-rra ezagutu ondoren, Antiokian eta Loiolan bezala munduaren lau bazterretan, askok aldatu du bere norabidea: bizitza armatu eta militaretik, bizimodu filosofiko eta teologikora; baita politikora ere. Baina, gerratik bakera igarotzea ez da beti erraza izaten.

Bakezko ekintzan ere, *modus operandi* militarra darabilte batzuek: hierarkia denen gainetik, ortodoxia eta maximalismoa denaren oinarri. Egia esan, gerra-dantzeta-ko urratsak dira horiek; ez bakezkoak.

Politikari askorekin antzera gertatu ohi da: musika aldatuko dute, soinua; ez pausua, ez oin-urratsa. Beti aurrean egoteari eutsiko dio auresku denak, eta atzeko lozorroa biziko du atzeskuak.

Dantza jaunjetan eta *Mutxikoetan*, ezaguna da *luze* alde bererako koreografia-pausu zuzena. Berdin balio du *luze* dantza-pausu horrek hainbat dantzatan, berdin egiten da batean zein bestean: beti aurrera begirata, beti alde bererantz ibilita.

Ebats, oster, bihurkaria da: dantzaren

INIGO AZKONA

zentzua aldatzen du eta, hutsean eta itsuan aurrera egin ordez, buelta-erdi eginda –zia-boga, nahi bada–, dantzaria jartzen du plazaren beste aldera begira.

Hartara, panoramikoagoa da *ebats*: aurrera bezala, atzera eta ondora ere begiratzen baitu. Osoagoa da, ikuspegi anitzekoa.

ANTREXATAK. *Luze* pausuetan, maisu izan ziren bai Artemio bai Inazio bera ere: gerran bezala, baita bakean ere. Eta haien antzera beste asko eta asko. Orduan legez, baita orain ere. Alde beretik begiratu izan diete horiek guztiek gudu-zelaiari eta plazari: indarraren oholtzatik, ortodoxiaren talaiatik.

Baina, gerratik bakera jauzi egiteak abagune berriak aktibatzen dituela sinesten badu inork, lan-tresnak eta lan-sistema aldatu beharra ditu. *Ebats* egin beharko du noizean behin, plazari begiratu eta hura sentitzeko.

Zeren bake-dantzak ez baitu bakarrik gerra-dantzaren soinua aldatu behar, ezpada ze dantza-urratsa bera ere. Alegia, musikaz gain, koreografiaren urratsak ere ditu aldatu beharra.

Zorion eta zoritxar beteko egun batez igaro berri dira gure artean hauteskundeak, azaroaren hogeitazero horretan. Botazio-egunaren aurreko kanpaina zein botazio-biharamuneko egunetan, Artemioren eta Inazioren eskolakoak ikusi dira plazetan: *luze* asko, baina *ebats* gutxi. Ibiliko ziren, ibili, musikak aldatuta. Agian. Baina dantza-pausuak, ez. Tamala.

Bake-musikarekin gerra-pausua dantzatzea da esne guriari ura botatzea. Azkenean, biak galtzen dira: esnea eta ura.

Erdizka, ezker, eskuin airian, antrexatak kurri... Artemioren eta Inazioren *luze* dantza-pausu estuetatik harago ere bada, plazan, mundu bizi eta erakargarria.

– Musikari, jo musika, jo! ■

Gerratik bakera jauzi egiteak abagune berriak aktibatzen dituela sinesten badu inork, lan-tresnak eta lan-sistema aldatu beharra ditu. *Ebats* egin beharko du noizean behin, plazari begiratu eta hura sentitzeko

irudia:

Antton Olariaga